

Descoperiri arheologice întâmplătoare în județul Mehedinți

Mădălin Chițonu

Rezumat : In this article were presented random archaeological discoveries from Mehedinți country. These findings were made in the territory of communes Gârla Mare, Pristol, Devesel, Gruia, Obârșia de Câmp.

Cuvinte cheie: cultura Gârla Mare, cultura Verbicioara, cultura Coțofeni.

În anul 2012 au fost semnalate în județul Mehedinți, Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniu Național Mehedinți și Muzeului Regiunii Porților de Fier, mai multe materiale arheologice provenite din diferite puncte de pe teritoriul administrativ al județului.

Verificările realizate de reprezentanți ai celor două instituții¹ au dus la recuperarea unor materiale arheologice ce fac obiectul prezentului articol.

Materialele descoperite vor fi prezentate în ordinea alfabetică a localităților în care acestea au fost descoperite. Punctele semnalate în acest articol sunt:

1. Gârla Mare - La Dune
2. Gârla Mare - Insulă
3. Gruia - Malul Dunării
4. Izimșa
5. Izvoarele Fermă
6. Pristol - Km. fluvial 845
7. Tismana - Cetate

1. Gârla Mare La Dune

Localizare : Gârla Mare, comuna Gârla Mare

În dreptul km. fluvial 836 pe malul fluviului Dunărea se află o așezare aparținând culturii Gârla Mare. La aproximativ 300 m spre NE de malul fluviului Dunărea se află situate trei dune. Pe prima dintre aceste dune pe parcursul anilor 2010 și 2012 a fost cercetată o necropolă de incinerare aparținând culturii din epoca bronzului Gârla Mare². La aproximativ 150-200 metri spre SE de necropola cercetată în anul 2010 de pe o dună de nisip au fost recoltate mai multe fragmente

1 Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național Mehedinți a fost reprezentată în cadrul acestor verificări de către inspector asistent Mădălin Chițonu, iar Muzeul Regiunii Porților de Fier de către Dr. Gabriel Crăciunescu

2 Gabriel Crăciunescu 2010 a, *Cronica Cercetărilor Arheologice din Romania campania 2010*, p. 181-182

ceramice. Acestea au o culoare roșie sunt bine arse, au nisip și pietriș în pastă. (Pl. I 1-5)

Încadrarea cronologică a fragmentele ceramice descoperite pe această dună se poate face în epoca medievală.

2. Gârla Mare Insulă

Localizare Gârla Mare, comuna Gârla Mare

În vara anului 2012 a fost efectuată, de către de către reprezentanți ai Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniu Național Mehedinți și Muzeului Regiunii Porților de Fier, o verificare a situației existente în Insula Gârla Mare.

Insula Gârla Mare este situată între kilometri fluviali 836+600 - 838+100, în dreptul localității Gârla Mare. Insula are o lungime de 1500 metri și o lățime de aproximativ 700 de metri, iar în prezent este acoperită de o pădure.

Materialele arheologice au fost descoperite în zona vârfului din amonte al insulei³. În toamna anului 2009 membri ai colectivului Muzeului Regiunii Porților de Fier din Drobeta Turnu Severin au cercetat o locuință aparținând culturii Gârla Mare⁴. Cu excepția unui fragment ceramic ce ar putea aparține culturii Coțofeni întregul material descoperit cu ocazia acestei cercetării aparține culturii Gârla Mare⁵.

Apele fluviului distrug zona de mal a insulei în capătul din amonte al acesteia, nivelul scăzut al apei în anul 2012 a permis recoltarea unor materiale arheologice din zona în care fluviul s-a retras.

Utilajul litic

Acesta este reprezentat în cadrul materialelor descoperite prin 4 fragmente de lamă, un toporaș și un fragment de râșniță pentru cereale.

Lamele au lungimea cuprinsă între 4 și 7 cm., iar lățimea este de aproximativ 4 cm. materialul din care sunt realizate este un silex cafeniu deschis cu puncte albe (Pl VI 1-4).

Toporașul are 5,2 cm lungime, lățimea cefei de 3,2 cm., lățimea tăișului de 4 cm., grosimea de 1,2 cm. Prezintă urme de folosire având atât la tăiș pe ambele fețe cât și la ceafă. Are una din fețe convexă și una plată. Atribuire culturală Astfel de topoare sunt specifice neoliticului timpuriu reprezentat în acest caz de cultura Starčevo-Criș (Pl. VI 6).

De asemenea a fost descoperită și o râșniță fragmentară cu dimensiunile de L 19 cm. și l de 14,5 cm. grosimea de 5 cm. (Pl. VI 5)

Plastica

În insula Gârla Mare au fost descoperite trei fragmente de idoli care reprezintă părți din piese diferite. Primul fragment este o porțiune destul de mare din rochia clopot (Pl. V 4) a unei statuete. Decorul constă din spirale și linii lucrate prin împunsături succesive în canal, substanța albă de incrustație acoperind tot acest

3 Gabriel Crăciunescu 2010 b, Drobeta XX, Arheologie-istorie, p. 99-110

4 Idem. p. 99-100

5 Idem p. 104, PL. III 6

desen. Din următoarea piesă se păstrează doar zona mediană cu o mică porțiune din rochie (Pl. V 6). Este decorată cu linii și spirale iar după masivitatea din zona mediană pare să se asemeze cu piesele descoperite la Ostrovul Corbului⁶. Ultimul fragment pe care îl amintim face parte tot din zona mediană a unei statuete și este decorat cu câteva linii (Pl. V 5). Cele trei fragmente de idoli se încadrează în cultura Țuto Brdo – Gârla Mare din bronzul mijlociu.

Ceramica descoperită pe insula Gârla Mare aparține mai multor culturii: Gornea – Orlești, Verbicioara, Gârla Mare și Hallstatt.

Aspectului cultural Gornea – Orlești îi aparține un fragment ceramic de culoare maro, lucrat dintr-o pastă amestecată cu mult nisip (Pl. IV 3). Fragmentul este decorat cu măturica, asemenea materiale fiind descoperite în Banat⁷ dar și în Oltenia și Ardeal⁸.

O altă categorie de materiale este reprezentată de fragmentele decorate cu incizii verticale (Pl. IV 6), adesea fiind dispuse și sub forma unor benzi orizontale (Pl. IV 7). Pe un alt fragment decorul este format din linii de puncte (Pl. IV 4) iar de la un vas cu corp bombat și gât evazat se păstrează doar un mic fragment (Pl. IV 6). Asemenea materiale au fost descoperite în Oltenia⁹ și zona Porților de Fier și aparțin culturii Verbicioara.

Cele mai numeroase materiale ceramice sunt cele care aparțin culturii Gârla Mare ce documentează mai multe tipuri de vase. Ceștile sunt bine reprezentate de exemplare decorate și nedecorate. Un exemplar (Pl. III 3) are o toartă ce urcă ușor de pe buză și se prinde pe umărul vasului. Alt exemplar are corpul mult bombat (Pl. III 2), ambele fiind lucrate din pastă amestecată cu mult nisip, dar bine frământată. Din același tip de material este lucrată o ceașcă bogat decorată (Pl. III 4) pe toată partea exterioară cu linii și ghirlande. Cămile au formă asemănătoare cu ceștile dar sunt de dimensiuni mai mari. Prezentăm un fragment dintr-un asemenea vas (Pl. III 1) nedecorat, care are o toartă ce se ridică de pe buză și se prinde pe umărul vasului. Gâtul și corpul piesei prezintă niște linii verticale slab marcate care seamănă cu niște caneluri. Cămile de acest fel au fost descoperite atât în necropola¹⁰ de la Ostrovul Mare cât și în așezarea¹¹ de acolo.

Castroanele reprezintă o altă formă ceramică des întâlnită în insula Gârla Mare. O parte din aceste piese sunt nedecorate. Unele din acestea au buza dreaptă și torți care coboară scurt de pe buză (Pl. II 7) iar altele au buza puternic evazată (Pl. II 8). Castroane de acest ultim tip au mai fost descoperite în județul Mehedinți la Gruia¹² și Ostrovul Mare¹³ iar cele cu buza dreaptă sunt prezente la Ostrovul

6 Crăciunescu, 2006a, Pl. II, III

7 Boroneanț, 1971, p. 5-12

8 Roman, 1980, p. 18-19

9 Boroneanț, 1976, p. 14-29; Crăciunescu 2004a, Pl. VII; Roman, 1998, Pl. 6/1,9

10 Berciu, 1953, Pl. XXII/1-9

11 Crăciunescu, 1980, Fig. 9

12 Crăciunescu, 2006b, Fig. 2/1,2; 3/2,3

13 Berciu, 1953, Pl. XXV/14

Mare¹⁴ și Balta Verde¹⁵. Am mai găsit și un fragment dintr-un castron cu buza dreaptă și îngroșată la partea superioară, acesta fiind un model mai rar (Pl. II 6). Acest fragment de castron este decorat cu un triunghi realizat din două linii obținute din împunsături succesive. Din acest triunghi pe corpul vasului pleacă o linie realizată de asemenea din împunsături succesive. Au mai fost descoperite castroane de acest fel în așezarea de la Ostrovul Mare¹⁶ și în necropola de la Balta Verde¹⁷. Din același sit aflat în insula Gârla Mare provine și un fragment de tavă sau tigaie de pește (Pl. I 8). Aceasta este lucrată din pastă amestecată cu mult nisip, are o formă alungită și se găsește în aproape toate stațiunile aparținând culturii Žuto Brdo – Gârla Mare.

Câteva fragmente ceramice de dimensiuni mai mari documentează existența amforelor și a mai multor feluri de oale. Din amfore am reținut spre publicare un fragment din buza și gâtul unei asemenea piese (Pl. III 6-7) care este decorată cu cercuri concentrice dispuse în cruce și aflate pe gâtul amforei. Alt fragment face parte din zona mediană a unei astfel de piese pe care se păstrează și o toartă lată decorată cu linii (Pl. III 5). Amforele se găsesc în toate necropolele acestei culturi dar și în așezări¹⁸. Oalele sunt reprezentate de mai multe fragmente care provin din vase diferite: cu apucătoare plată situată mai jos de buză (Pl. IV 1), cu apucătoarea situată aproape de buză (Pl. IV 2) și cu un brâu alveolat situat chiar sub buză (Pl. III 8). La ultimele două fragmente pasta este amestecată cu nisip și fragmente de cioburi pisate. Vase de acest fel au mai fost descoperite la Ostrovul Mare în locuință¹⁹ și la Izvoarele²⁰, jud. Mehedinți.

Vasele duble au două recipiente legate între ele prin două punți: una la nivelul corpurilor și alta la nivelul torților. Din insulă se păstrează un fragment de toartă (Pl. I 7) pe care o considerăm că face parte din puntea de legătură dintre cele două recipiente ale unui vas dublu. Fragmentul este frumos decorat cu meandre, romburi și linii și păstrează foarte puțin din substanța albă de incrustație.

Ultimul material pe care îl prezentăm, este un fragment dintr-o placă de lut de formă pătrată sau dreptunghiulară (Pl. I 6). O piesă asemănătoare a fost descoperită și la Ostrovul Mare²¹ și aparține aceleiași culturi dar plăcile de acest tip au fost descoperite și în cultura Verbicioara²².

Din aceeași stațiune aflată în insulă am mai reținut câteva fragmente ceramice pentru decorul lor. Pe un fragment de amforă se păstrează un decor care reprezintă o spirală pătrată (Pl. II 1). Decorul spiralic a fost unplut cu o substanță

14 Berciu, 1953, Pl. XXV/7

15 Berciu, Comșa, 1956, Fig. 28/3;

16 Crăciunescu, 2006a, Pl. IX

17 Berciu, Comșa, 1956, Fig. 31

18 Crăciunescu 2006a, p. 146

19 *Ibidem*, Pl. VI/1; VIII

20 Crăciunescu, 1992, Pl. 2/1-4

21 Crăciunescu 2006a, Pl. XI/4

22 *Idem*, 2004a, Pl. XLI/1-3

albă, se mai păstrează puțin din aceasta pe fragmentul ceramic, pentru realizarea unui efect de contrast între decorul vasului și peretele nedecorat al acestuia. Pe un alt fragment ceramic (Pl. II 3) decorul este reprezentat de un meandru lucrat din linie dublă. Pe alt fragment ceramic decorul este format dintr-o combinație de triunghiuri și spirale (Pl. II 4). Specifică acestui fragment ceramic este hașurarea în interior a unora dintre triunghiurile din decorul acestuia. De efect este un decor realizat prin ștampilare cu un instrument care are capul pătrat (Pl. II 2). Toate aceste decoruri sunt realizate prin împunsături succesive în canal. Singurul decor realizat altfel este întâlnit pe un fragment de amforă pe care au fost incizate grupe de câte două linii dispuse în formă de V și aplicate destul de șters ștampile cu cercuri concentrice (Pl. II 5).

Din Hallstatt provin unele materiale care au în amestec destul de mult pietriș, uneori cu bobul mare. Din acest material a fost lucrat un vas din care se mai păstrează un fragment din corp și buza evazată (Pl. V 3). Sub buză se află un brâu crestat. Piesa este lucrată din pastă prost frământată și slab arsă, având tendința de exfoliere. O altă gură de vas (Pl. V 1) provine de la o piesă lucrată dintr-o pastă cu adaos mare de nisip cu bobul mare, dar aceasta a fost bine frământată și tot bine arsă. Un fragment de vas de mici dimensiuni a fost lucrat din pastă cu mult nisip fin și are pe corp caneluri orizontale (Pl. V 2).

3. Gruia Malul Dunării

Localizare Gruia, comuna Gruia

Cercetarea de teren a dus la descoperirea unui fragment dintr-o tavă (Pl. VII 7) prevăzută cu o apucătoare laterală. Locul unde a fost descoperit fragmentul se situează în marginea Dunării, în dreptul necropolei cercetată cu câteva decenii mai înainte²³. În aceeași zonă a mai fost descoperit un fragment dintr-un vas lucrat din pastă amestecată cu multe cioburi pisate și pietriș cu bobul mare (Pl. VII 6). Decorul acestui vas constă în trei linii incizate și umplute parțial cu substanță albă de incrustație.

Culturii Verbicioara îi aparține un fragment de castron cu buza dreaptă și decorat cu incizii paralele (Pl. VII 8). Pasta este amestecată cu mult nisip cu bobul mare, de culoare neagră.

La vest de portul din localitate, pe malul Dunării, au fost descoperite bucăți de chirpic amestecat cu paie și bine ars, care mai păstrează forma parilor pe care a fost lipit. Acestea fac parte dintr-o locuință care se observa destul de bine în malul rupt de apa Dunării (Pl. IX 2). Din același loc provin și alte materiale ca de exemplu câteva fragmente ceramice lucrate dintr-o pastă ce are în compoziție foarte mult nisip cu bobul mare și sunt decorate cu măturica (Pl. VIII 5-8). Tot din această locuință mai provin două fragmente din buza unui vas de dimensiuni

²³ Crăciunescu 2006b, p. 67-76

destul de mari dacă ținem seama de deschiderea gurii acestuia (Pl. VIII 1-2). Partea exterioară a buzei este crestată iar pasta din care sunt lucrate cele două fragmente are în amestec mult nisip. Între fragmentele ceramice descoperite au mai apărut și două greutateți de plasă: una fragmentară (Pl. VII 5) și alta aproape întreagă (Pl. VII 4). Aceste piese au fost lucrate din bucăți de cărămidă romană, obicei care se va folosi până târziu în sec. XIV. Materialele amintite și deci și locuința din care provin, se încadrează în sec. VIII – X d. Chr.

În aceeași zonă cu locuința a fost descoperit și un cuptor a cărui amprentă se observa foarte bine în mal (Pl. IX 1). Acesta avea lungimea de 150 cm., înălțimea de 30-44 cm. iar grosimea peretelui ars era de 4 cm., o vatră destul de groasă și a servit, probabil, la arderea ceramicii. Lângă el au fost descoperite câteva fragmente ceramice lucrate din pastă de bună calitate amestecată cu nisip fin, (Pl. VII 1-3) pe care le considerăm că datează din feudalismul dezvoltat. Dimensiunile reduse ale acestor fragmente ceramice nu ne permit o încadrare cronologică mai strânsă.

4. Izimșa

Localizare Izimșa, comuna Obârșia de Câmp

În această localitate este cunoscută o stațiune arheologică cu locuri din epoca bronzului și epoca romană în punctul „La cazane”. În vara anului 2012 muzeul a primit o informație că în grădina unui cetățean au fost descoperite materiale arheologice, respectiv cărămizi romane. Reprezentanți ai muzeului din Drobeta Turnu Severin și ai Direcției pentru Cultură Mehedinți, au făcut o deplasare în acea zonă. Cu acel prilej au fost descoperite fragmente ceramice de epocă romană, dar foarte mici, care face dificilă recunoașterea formelor cărora aparțin. Suprafața mare pe care localnicii au descoperit materiale romane, în special cărămizi, ne determină să considerăm că este posibil ca aici să existe o *Villa rustica*.

5. Izvoarele Fermă

Localizare Izvoarele, comuna Gruia

În localitatea Izvoarele, la km fluvial 860 + 500 a fost cercetată²⁴ o bazilică paleocreștină de sec. IV – V d. Chr. Aceasta este situată chiar pe marginea Dunării, motiv pentru care are serios de suferit. La mică distanță de bazilică se află o așezare romană din care utilajele agricole scot la suprafață fragmente ceramice de factură romană. La aproximativ 200 metri nord-vest de bazilică, în timpul vizitei noastre, am descoperit două fragmente de *terra sigillata* (Pl. X 5-6). Acestea sunt imitații locale deoarece ceramica aceasta de import avea niște prețuri ridicate²⁵. Au mai fost descoperite fragmente din torțile unor vase (Pl. X 3-4) și fragmente

24 Stîngă, 2007, p. 178 - 189

25 Popilian, 1976, p. 57

atipice din pereții unor vase (Pl. X 1-2), toate de epocă romană.

6. Pristol km. fluvial 845+ 6-800

Localizare Pristol, comuna Pristol

În această localitate sunt mai multe situri arheologice dintre care unul se situează la Km fluvial 845, acolo unde a fost făcută o descoperire arheologică întâmplătoare²⁶. La oarecare distanță de această stațiune, la km fluvial 845 +6-800, a fost descoperită o ceramică brună care are mult nisip fin în pasta bine frământată. Noi prezentăm un fragment de vas de mari dimensiuni, pe care se află, o apucătoare plată (Pl. X 7). Materialele acestea se datează în sec. V – IV a. Chr²⁷., ca și cele descoperite la km 845.

Din același loc au fost strânse și alte materiale care au pasta amestecată cu mult pietriș cu bobul mărunț (Pl. X 8), la care se mai adaugă uneori și nisip (Pl. XI 1). În zonă, asemenea materiale²⁸ sunt caracteristice pentru secolele X –XI d. Chr.

7. Tismana Cetate

Localizare Tismana, comuna Devesel

La o verificare în teren efectuată în localitatea Tismana, punct „Cetate”, am găsit mai multe materiale ceramice care confirmă unele descoperiri mai vechi sau documentează etape diferite din perioadele cunoscute. Cronologic, cele mai vechi descoperiri aparțin culturii Coțofeni iar fragmentul ceramic (Pl. XI 2) are în compoziția pastei multă scoică pisată și este decorat cu creștături pe buză. Alte materiale ceramice documentează o fază de început a culturii Verbicioara - faza I (Pl. XI 3).

În aval de acest punct, malul Dunării este înalt de circa 20 m și este format din straturi de nisip și pietriș. Pe o lungime de aproape 100 m din mal, se văd părți de schelete.(Pl. XI 7) Sunt resturile unei necropole de sec. XIV d. Chr. distrusă de apele Dunării care erodează permanent malul. În anumite porțiuni ale malului au apărut fragmente de bordeie de sec. VIII- X d. Chr²⁹. Dintr-un vas de mari dimensiuni au fost găsite trei bucăți (Pl. XI 6) care documentează o piesă cu fundul subțire și pereții mult mai groși. Pasta are în compoziție mult nisip cu bobul mare iar vasul pare să fi fost decorat cu striuri. Aceste două resturi de vas pot fi datate în sec. VIII – X d. Chr.

Din aceeași zonă provine un fragment de farfurie decorată prin grafitare (Pl. XI 4-5). O puternică ardere secundară a făcut ca smalțul să își piardă culoarea, dar se mai poate observa traseul unei părți din motivele decorative. Acestea ne

²⁶ Crăciunescu, 1999, p. 43

²⁷ *Ibidem*, p. 41-43

²⁸ Crăciunescu, 2004a, p. 61-62

²⁹ Informație G. Crăciunescu

ajută să încadrăm piesa în sec. XIV d. Chr.

În loc de concluzie apreciem că se impune o verificare a stațiunilor arheologice de către factorii de răspundere, muzeul județean și Direcția pentru Cultură a fiecărui județ. Oricând terenul ne poate oferi date noi, pe care nu le cunoșteam, despre locuirile străvechi din fiecare stațiune arheologică sau putem găsi piese de valoare deosebită în cadrul acestor vizite.

Lista planșelor

- Planșa I Ceramică punctul Gârla Mare La Dune 1-5, ceramică Gârla Mare Insulă 6-8
- Planșa II Ceramică punctul Gârla Mare Insulă
- Planșa III Ceramică punctul Gârla Mare Insulă
- Planșa IV Ceramică punctul Gârla Mare Insulă
- Planșa V Ceramică și plastică punctul Gârla Mare Insulă
- Planșa VI Utilaj litic punctul Gârla Mare Insulă
- Planșa VII Ceramică Gruia Malul Dunării
- Planșa VIII Ceramică Gruia Malul Dunării
- Planșa IX 1 Structură de ardere Gruia Malul Dunării, 2 locuința distrusă de la Gruia Malul Dunării
- Planșa X 1-6 Ceramică Izvoarele Fermă, 7-8 ceramică Pristol km. fluvial 845+600-800
- Planșa XI 1 ceramică Pristol km. fluvial 845+600-800, 2-6 ceramică punctul Tismana Cetate 7 mormânt sec. XIV d. Chr. aflat în punctul Tismana Cetate în malul fluviului Dunărea

BIBLIOGRAFIE

- BERCIU 1953 D. Berciu, Catalogul muzeului din Turnu-Severin, în M.A.I. 1953, p. 589-691
- BERCIU, COMȘA 1956 D.Berciu, E. Comșa, Săpăturile arheologice de la Balta Verde și Gogoșu (1949 și 1950) în MCA, II, 1956, p.251-489
- BORONEANȚ 1971 V. Boroneanț, Gornea-Vodneac, un nou aspect al epocii bronzului descoperit în zona Porților de Fier, în Revista Muzeelor, 8, 1,1971,p.5-12
- BORONEANȚ 1976 V.Boroneanț, Descoperiri aparținând culturii Verbicioara din Regiunea Porților de Fier, în Drobeta, II, 1976, p. 14-29
- CRĂCIUNESCU 1980 G. Crăciunescu, Noi descoperiri arheologice din epoca bronzului la Ostrovu Mare, în Drobeta, IV, 1980 p.43-58
- CRĂCIUNESCU 1992 G.Crăciunescu, Așezare a culturii Gârla Mare la Izvoarele, în Thraco-Dacica, XIII, 1-2,1992, p.43-47
- CRĂCIUNESCU 1999 G. Crăciunescu, Découvertes de l'âge du Fer dans le sud-ouest de l'Olténie, în Rumänisch – Jugoslawische Kommission für die Erforschung der region des Eisernen tores, III, Le Djerdap/les Portes de Fer a la deuxieme moitie du premier millenaire av. J. Chr. jusqu'aux guerres daciques. Kolloquium in Kladovo-Drobeta-Turnu Severin (September – October 1998), Beograd, 1999, p. 47 - 54
- CRĂCIUNESCU 2004a G. Crăciunescu, Cultura Verbicioara în jumătatea vestică a Olteniei, Craiova, 2004
- CRĂCIUNESCU 2004b G.Crăciunescu, Descoperiri din feudalismul timpuriu în județul Mehedinți, în Drobeta, XIV, Arheologie-Istorie, 2004, p. 50-87
- CRĂCIUNESCU 2006a G. Crăciunescu, Despre locuirile bronzului mijlociu Din Ostrovul Mare, în Drobeta, XVI, Arheologie-Istorie, 2006, p. 143-164
- CRĂCIUNESCU 2006b G. Crăciunescu, *La nécropole de crémation del'Âge du Bronze de Gruia, dép. De Mehedinți*, în Pratuques funéraires et manifestations de l'identité culturelle (Âge du Bronze et Âge du Fer). Actes du IVe Colloque International d'Archéologie Funéraire, Tulcea, 2006, p. 67-76
- CRĂCIUNESCU 2010a G.Crăciunescu, O.Neagoe, M. Stângă, G.E. Văcuță, E.Marcu, Gârla Mare, com. Gârla Mare, județul Mehedinți, Punctul La Dune, în Cronica Cercetărilor Arheologice din România campania 2010, p.181-182
- CRĂCIUNESCU 2010b G.Crăciunescu, M.I.Neagoe, C.Manea, E.G. VăcuțăO locuință din epoca bronzului în insula Gârla Mare, Drobeta XX, Arheologie Istorie, p. 99-110
- POPILIAN 1976 Gh.Popilian, Ceramica romană din Oltenia, Craiova,

1976

ROMAN 1980 P. Roman, *Substratul cultural al bronzului tracic*, în *Acta Hargitensia*, 1980, p. 13-21

ROMAN 1998 P. Roman, *Aufzeichnungen aus den Grabungsheften zu den Forschungen in den bronzezeitlichen Ansiedlungen von Ostrovul Corbului und Ostrovul Moldova Veche*, în *Rumänisch-jugoslawischen Kommission für die Erforschung der Region des Eisernen Tores, II, Die Kulturen der Bronzezeit in dem Gebiet des Eisernen Tores, Kolloquium in Drobeta-Turnu Severin (November 1997)*, Bukarest, 1998, p. 17-32

STÎNGĂ 2007 I. Stîngă, *O bazilică paleocreștină la Izvoarele (județul Mehedinți). Considerații preliminare*, în *Drobeta, XVII, Arheologie – Istorie*, 2007, p. 178 - 189

ANEXE

1

2

3

4

5

6

7

8

Planșa I 1-5 Ceramică punctul Gârla Mare La Dune, 6-8 ceramică Gârla Mare Insulă

Planșa II Ceramică punctul Gârla Mare Insulă

1

2

3

4

5

6

7

8

Planșa III Ceramică punctul Gârla Mare Insulă

1

2

3

4

5

6

7

8

Planșa IV Ceramică punctul Gârla Mare Insulă

1

2

3

4

5

6

Planșa V Ceramică și plastică punctul Gârla Mare Insulă

Planșa VI Utilaj litic punctul Gârla Mare Insulă

1

2

3

4

5

6

7

8

Planșa VII Ceramică Gruia Malul Dunării

1

2

3

4

5

6

7

8

Planşa VIII Ceramică Gruia Malul Dunării

Planșa IX 1 Structură de ardere Gruia Malul Dunării, 2 locuința distrusă de la Gruia Malul Dunării

Planșa X 1-6 Ceramică Izvoarele Fermă, 7-8 ceramică Pristol km. fluvial 845+600-800

Planşa XI 1 ceramică Pristol km. fluvial 845+600-800, 2-6 ceramică punctul Tismana Cetate 7 mormânt sec. XIV d. Chr. aflat în punctul Tismana Cetate în malul fluviului Dunărea